

66909 - Dînî yükümlülük bakımından orucun kısımları

Soru

Dînî yükümlülük bakımından orucun kısımları nelerdir?

Detaylı cevap

Dînî yükümlülük hükümleri: Farz, haram, müstehap, mekruh ve mübah olmak üzere beş kısımdır. Bu beş hüküm, oruç konusunda da geçerlidir. Bu hükümlerden her birisine giren her şeyi detaylı anlatmayacağız. Sadece birtakım örnekleri zikredeceğiz.

Birincisi: Farz ve vâcip olan oruç

1. Ramazan orucu.
2. Ramazan orucunun kazası.
3. Keffâret oruçları.(Hataen adam öldürmekten dolayı tutulması gereken keffâret orucu, zihâr orucu, Ramazan'ın gündüzünde eşyle cinsel ilişkiye girmekten dolayı tutulması gereken keffâret orucu ve yemînin keffâret orucu).
4. Kurban kesme imkânı bulamayan Temettu' hacısının hacda tutması gereken orucu).

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

فَمَنْ تَمَتَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجِّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ فِي الْحَجِّ وَسَبْعَةٍ إِذَا...
[سورة البقرة من الآية: 196] رَجَعْتُمْ تِلْكَ عَشْرَةٌ كَامِلَةٌ...

"Hacca kadar umre ile faydalanmak isterse, kolayına gelen bir kurban kesmesi gerekir. Ama bulamazsa, hac günlerinde üç; döndüğünüz vakit yedi gün olmak üzere tam on gün oruç tutar."(Bakara Sûresi: 196)

5. Adak orucu.

İkincisi: Müstehap olan oruç

1. Âşûrâ günü orucu.
2. Arefe günü orucu.
3. Haftanın Pazartesi ve Perşembe günleri orucu.
4. Her ayda tutulan 3 günlük oruç.
5. Şevval ayında tutulan 6 günlük oruç.
6. Şaban ayının çoğunda tutulan oruç.
7. Muharrem ayı orucu.
8. Bir gün oruç tutup, bir gün oruç tutmamak ki bu, orucun en fazîletlisidir.

Bütün bu oruçlar, sahih ve hasen olan hadislerde sâbittir ve bunlar, web sitemizde mevcuttur.

Üçüncüsü: Mekruh olan oruç

1. Sadece Cuma günü oruç tutmak.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

{.} لَا تَصُومُوا يَوْمَ الْجُمُعَةِ إِلَّا أَنْ تَصُومُوا يَوْمًا قَبْلَهُ أَوْ يَوْمًا بَعْدَهُ {.}

[متفق عليه]

"Bir gün önce veya bir gün sonra ile birlikte olmadan yalnızca Cuma günü oruç tutmayın."
(Buhârî ve Müslim)

2. Sadece Cumartesi günü oruç tutmak.

Nitekim Peygamber -sallallahu aleyhi ve sellem- bu konuda şöyle buyurmuştur:

{.} لَا تَصُومُوا يَوْمَ السَّبْتِ إِلَّا فِيمَا افْتَرَضَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ، فَإِنْ لَمْ يَجِدْ أَحَدُكُمْ إِلَّا لِحَاءِ عِنَبَةٍ أَوْ عُودِ شَجَرَةٍ فَلْيَمْضُغْهُ {.}

[رواه الترمذي وحسنه وأبو داود وابن ماجه وصححه الألباني في إرواء الغليل]

"Sadece Cumartesi günü oruç tutmayın.Ancak Allah'ın size farz kıldığı şeyde o gün oruç tutmanız bunun dışındadır. Biriniz yiyecek olarak üzüm ağacının kabuğu veya bir ağaç çöpünden başka bir şey bulamazsa, onu ağzında çiğnesin (ve yine de sadece Cumartesi günü oruç tutmasın)." (Tirmizî; hadis no: 744. Tirmizî: Hadis hasendir, demiştir. Ebu Dâvud; hadis no: 2421. İbn-i Mâce; hadis no: 1726. Elbânî; "İrvâu'l-Ğalîl"; hadis no: 960'ta hadisin sahih olduğunu belirtmiştir.)

Tirmizî şöyle demiştir:

"Bu konudaki kerâhetin anlamı; kişinin, sadece Cumartesi gününü oruca tahsis etmesidir. Çünkü yahudiler, Cumartesi gününü yüceltir ve bu güne tâzim göstermektedirler."

Dördüncüsü: Haram olan oruç

1. Ramazan bayramının birinci günü oruç tutmak.
2. Kurban bayramının birinci günü oruç tutmak.
3. Kurban bayramının birinci gününden sonraki 3 gün olan Teşrik günlerinde oruç tutmak.
4. Şek gününde oruç tutmak. Şaban ayının otuzuncu günü gökte hilâlin görülmesine engel olan bulut olduğunda bu güne şek günü denir. Eğer gökte bulut olmaz ve hava açık olursa, bu takdirde şek günü olmaz.
5. Hayız (âdet) ve nifas (loğusa) olan kadınların oruç tutması.

Beşincisi: Mübah olan oruç

Bu oruç, yukarıda zikredilen dört kısımdan herhangi birisine girmeyen oruçtur. Burada mübahlıktan kastedilen; bu günde oruç tutup tutmama konusunda bir emir veya nehyin vârid olmamasıdır.

Nâfile oruç, esasında müstehap bir ibâdettir.Salı ve Çarşamba günleri oruç tutmak gibi.

Bkz:("Fıkıh Ansiklopedisi"; c: 28, s: 10-19.) ve ("eş-Şerhu'l-Mumti"; c: 6, s: 457-483)

Allah Teâlâ en iyi bilendir.